

A

l'Alta Ribagorça es conserva un dels conjunts d'esglésies romàniques més importants d'Europa. Una de les seves característiques principals és la unitat d'estil arquitectònic. Són construccions dutes a terme durant els segles XI, XII i XIII, seguint els models provinents del nord d'Itàlia (romànic llombard) que es caracteritzen per l'acurat treball de la pedra, els esvelts campanars de torre i la decoració exterior d'arquets cecs i bandes llombardes. Cal destacar els conjunts de pintura mural que albergaven les esglésies de Sant Climent i Santa Maria de Taüll i Sant Joan de Boi, així com totes les talles produïdes pel Taller d'Erill.

Recentment la Unesco ha reconegut l'excel·lència d'aquest romànic concedint la distinció de Patrimoni de la Humanitat al conjunt d'esglésies romàniques de la Vall de Boi.

1 L'Assumpció de Còll

Església d'una nau i capçalera amb absis semicilíndric.

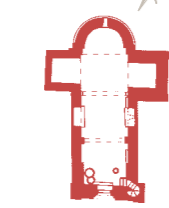
Decoració escultòrica d'arcuacions cegues que ressegueixen la part superior de tot el perímetre de l'edifici.

Campanar de torre quadrada, del qual els dos darrers nivells són d'estil gòtic.

Portada decorada amb doble joc de columnes, capitells esculpits, arquivolta amb escacat i crismó molt treballat.

Forrellat de forja medieval.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI-XII
Ubicació: En un extrem del poble de Còll.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715 Patronat Vall de Boi. Tel. 973 694 000

2 Santa Maria de Cardet

Església d'una nau i capçalera amb absis semicilíndric.

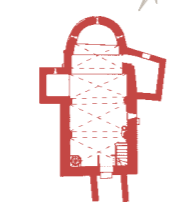
Decoració escultòrica d'arcuacions, dent de serra i bandes llombardes.

Campanar d'espardenya.

Cal destacar l'adaptació al fort pendent de la muntanya, el desnivell és aprofitat per ubicar la cripta.

És força interessant el forrellat de forja medieval.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI-XII
Ubicació: En un extrem del poble de Cardet.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715 Patronat Vall de Boi. Tel. 973 694 000

3 Sant Feliu de Barruera

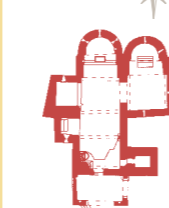
Església d'una nau, capçalera amb dos absis semicilíndrics, decoració escultòrica exterior d'arcuacions i bandes llombardes.

El campanar està adossat al mur sud, els dos primers pisos són d'estil romànic i els superiors corresponen a reformes del s. XVI.

L'església ha sofert diverses transformacions en el decurs del temps: porxo, capelles, portada d'estil gòtic.

Forrellat de forja medieval.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI-XII
Ubicació: En un extrem del poble de Barruera.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715 Patronat Vall de Boi. Tel. 973 694 000

4 La Nativitat de Durro

Església d'una nau, no conserva la capçalera original amb tres absis.

Coberta amb volta de canó.

Campanar de torre quadrada adossat al mur nord, a la capçalera, amb decoració llombarda d'arcuacions i dent de serra.

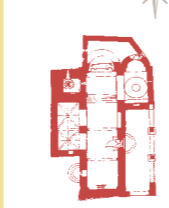
Fris escacat i arcuacions a la part superior dels murs sud i nord.

Porxo que protegeix la portada.
Decoració escultòrica de la portada amb columnes i capitells, arquivolta amb escacat i crismó.

Forrellat de forja medieval.

Retaules barrocs dels s. XVII, XVIII i XIX.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XII
Ubicació: A l'entrada del poble de Durro.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715 Patronat Vall de Boi. Tel. 973 694 000

5 Sant Quirc de Durro

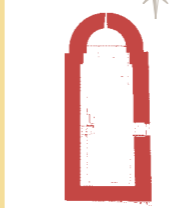
Edifici d'una nau i capçalera amb absis semicilíndric, coberta amb volta de canó.

Teulat de doble vessant amb llosa de pissarra.

Campanar d'espardenya.

En l'interior es pot veure la còpia del frontal de l'altar romànic, la imatge gòtica de Santa Julita i Sant Quirc i el retaule barroc.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XII
Ubicació: A dos km del poble de Durro.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715 Patronat Vall de Boi. Tel. 973 694 000

6 Santa Eulàlia d'Erill la Vall

Església d'una nau, capçalera amb absis trevolat semicilíndric.

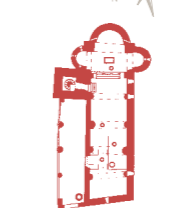
Campanar adossat de sis pisos i finestres geminades, decoració escultòrica d'arcuacions cegues i dent de serra.

Porxo amb arcades i pilars. En l'interior es pot veure la còpia del conjunt del Davallament format per set talles de fusta.

Els originals es conserven al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) a Barcelona i al Museu Episcopal de Vic (MEV).

Al cor, s'ha habilitat un espai d'exposició permanent que permet conèixer la història de l'edifici.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI-XII
Ubicació: A l'entrada del poble d'Erill la Vall.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715 Patronat Vall de Boi. Tel. 973 694 000

7 Sant Joan de Boi

Església de planta basilical, amb tres naus separades per columnes.

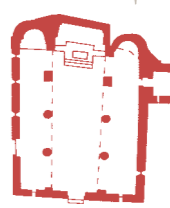
Capçalera amb tres absis, el central modificat i els laterals semicilíndrics.

Campanar de torre quadrada adossat a la façana sud, el darrer pis és una modificació posterior.

Les pintures murals originals es van arrencar entre 1919 i 1923, actualment s'han fet còpies de les pintures murals a l'interior i a l'exterior.

Entre les pintures cal destacar el repertori del Bestiari, la Lapidació de Sant Esteve i l'escena dels músics i malabaristes.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI-XII
Ubicació: A l'entrada del poble de Boi.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715 Patronat Vall de Boi. Tel. 973 694 000

Alta Ribagorça

Patronat Comarcal de Turisme

AJUNTAMENT EL PONT DE SUERT

AJUNTAMENT DE VILALLER

Vall de Boi

Per a més informació:

Patronat Comarcal de Turisme

973 690 402

www.ribagorca.com

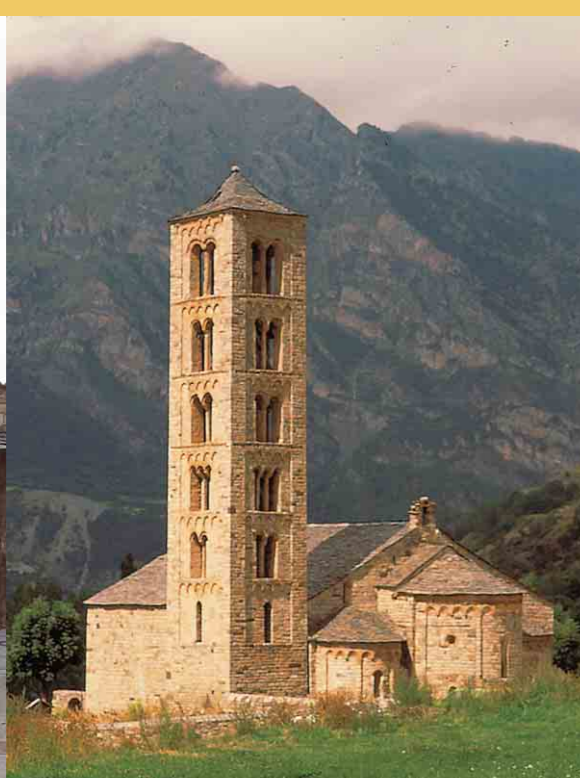
Patronat Vall de Boi

973 694 000

www.vallboi.com

Centre d'Interpretació del Romànic

973 696 715

10 Santa Maria de Viu de Llevata

Església d'una nau amb volta de canó, sostinguda per dos arcs que descansen sobre mitges columnes adossades als murs laterals. Porta d'entrada amb arquivoltes i capitells esculpits i decorats. Al damunt i sobre la finestra circular hi ha el monograma de Crist.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XII
Ubicació: Al mig del poble de Viu de Llevata.

8 Santa Maria de Taüll

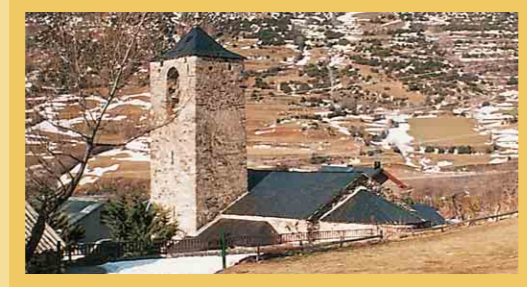
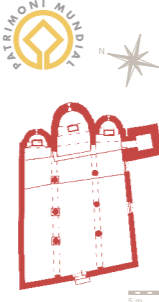
Església de planta basilical, amb tres naus separades per columnes. Capçalera amb tres absis semicilíndrics. Campanar de torre quadrada, integrat a l'edifici.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI-XII
Ubicació: A la plaça del poble de Taüll.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715
Patronat Vall de Boí. Tel. 973 694 000

9 Sant Climent de Taüll

Església de planta basilical, amb tres naus separades per columnes. Capçalera amb tres absis semicilíndrics. Campanar adossat, de torre quadrada i sis pisos.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI-XII
Ubicació: A l'entrada del poble de Taüll.
Horari d'obertura i servei de visites guiades: Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715
Patronat Vall de Boí. Tel. 973 694 000

11 Santa Cecília de Senet

Església d'una sola nau amb volta de canó i absis semicircular, amb dues capelles laterals i la sagristia afegides. L'absis, sense decoració, té una finestra axial, l'única original de l'edifici. La portada conserva dos capitells i està aixoplugada per un porxo. El campanar, de base quadrada i incorporat a l'església, conserva dues campanes del s. XIX.

Fitxa tècnica
Data de construcció: s. XI
Ubicació: A la part alta del poble de Senet

La ruta del romànic

Si prenem com a punt de partida el Pont de Suert, haurem de recórrer 2 km per la carretera N-230 fins arribar a la bifurcació de la carretera L-500 de la Vall de Boí, on trobarem els monuments més reeixits i coneguts del romànic, declarats Patrimoni de la Humanitat per la Unesco el 30 de novembre del 2000.

El primer, el tenim al poble de Còll, situat a mà esquerra i a 3 km de la carretera L-500, on podem visitar l'església de Santa Maria. Seguint per la via general, poc abans d'arribar al km 10 i després d'agafar un encreuament a l'esquerra, es troba el poble de Cardet on està situada l'església de Santa Maria. Continuant el trajecte arribem, al km 12, a Barruera, on hi ha l'església de Sant Feliu.

Des d'aquí hem de desviar-nos a mà dreta, i seguir una carretera secundària de 3 km, que ens conduirà al poble de Durro i a l'església de la Nativitat de la Mare de Déu. Encara a Durro, una mica més amunt, es troba l'ermita de Sant Quirc, recomanada també pel seu paisatge.

Per veure la majestuosa església de Santa Eulàlia haurem de tornar a la via principal i arribar al km 15,5 per tal d'agafar una bifurcació, a mà esquerra, fins al poble d'Erill la Vall. 2 km més amunt, a mà dreta, anirem a Boí, poble que, a més d'acollir l'església de Sant Joan, ens permet anar cap a Taüll, a 3 km, i que compta amb els dos conjunts artístics més coneguts de la vall: les esglésies de Santa Maria i Sant Climent.

Aquests nou monuments compten amb un servei de visites guiades dutes a terme pel Centre d'Interpretació del Romànic. Tel. 973 696 715.

A part d'aquesta ruta, a la comarca de l'Alta Ribagorça es poden fer d'altres visites de gran interès en diferents poblacions senyalitzades en el plànol.

Altres visites d'interès

12 Santa Maria de Corroncui

Fou bastida amb elements de la façana de ponent de l'antiga església de Corroncui situada, en un petit turó proper al poble. Edifici d'una sola nau coberta amb volta de canó dins de l'òrbita estilística que tingué una notable difusió en la primera meitat del segle XII.

13 Sant Sadurn d'Esperan

Situada a 1.400 m d'altitud, a la dreta de la Vall d'Esperan. L'edifici és d'una nau amb l'absis en nivell més baix, la planta fou amplada amb dues capelles a migdia. Façana coronada amb una singular finestra i campanar d'espadanya de dos ulls. Data del s.XII.

14 Sant Bartomeu d'Erta

Situada a la part alta del poble d'Erta, l'edifici consta d'una sola nau amb absis semicircular, capelles laterals i sagristia adossades posteriorment. L'absis presenta un retaule barroc del 1714. Data dels s.XI-XII.

15 Sant Climent d'Iran

Es troba al petit poble d'Iran, a 1.288 m. Edifici d'una nau coberta amb volta de canó amb absis semicircular. Els murs són de carreu de pedra disposats molt ordenadament. La façana de ponent té una finestra espiellera al centre, sota el campanar d'espadanya de dos ulls, amb un de semitapiat.

16 La Mare de Déu de les Neus d'Irgo

Situada als afores del poble d'Irgo, a 1.380 m. L'edifici és d'una sola nau amb volta de canó, el porxo aixopluga la porta feta amb arc de mig punt i el campanar de torre forma l'angle sud-est del conjunt. Manca l'ornamentació en l'edifici, però la seva construcció és de tradició llombarda.

17 Ermita de Sant Salvador d'Irgo

Es troba a 500 m abans d'arribar al poble d'Irgo. Edifici molt transformat d'una sola nau coberta amb volta de canó que fou allargada posteriorment cap a llevant, on s'obri la porta en la nova façana. Com a hipòtesi, podríem considerar-la com una obra rústega del s. XII.

18 Sant Martí de Llesp

Església refeta aprofitant molts elements del primitiu temple romànic, especialment el mur nord, al qual es va traslladar la primitiva portada romànica amb arc de mig punt amb arquivolta, capitells decorats i crisòm. Es pot datar cap a la fi del segle XII.

19 Sant Romà de Casós

Data del s. XII. Situada a Casós, nucli de Vilaller, a l'extrem de llevant. Edifici d'una nau amb volta de canó i capçada a llevant per un absis semicircular d'arquitectura llombarda. Porta amb forrellat de ferro forjat de tradició romànica i realçada per arquivoltes. Campanar d'espadanya de dos ulls.

20 Sant Esteve de Ventolà

Església situada al poble de Ventolà, a 1.050 m d'altitud. És d'una sola nau amb absis semicircular. Té dues capelles rectangulars i de l'edifici originari en resta una part de l'absis i una finestra esqueixada. Data de finals del s.XII.

21 Ermita de Santa Margarida de Peranera

Situada a 1.600 m d'altitud sobre l'esperó rocós de la Vall de Peranera. Petit edifici d'una nau capçada per un absis semicilíndric. Els carreus de la volta de la nau són força treballats i el forrellat és de ferro forjat. Data del s. XI.

22 Ermita de Sant Nicolau

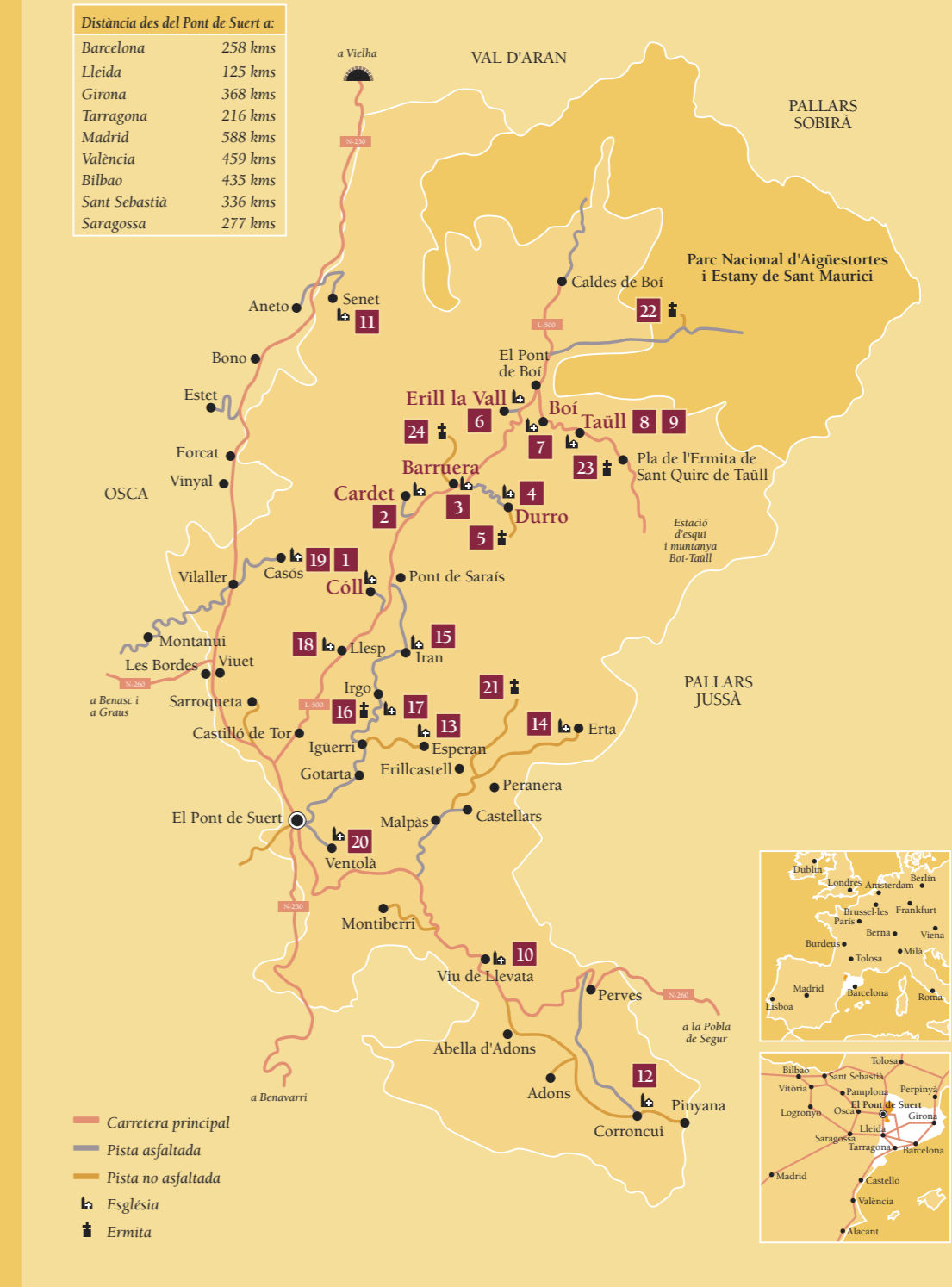
Situada al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, s'hi arriba per un camí que hi ha a l'esquerra de l'estany de Llebre. Ermita d'origen romànic, d'una nau i capçalera amb absis, molt transformada. Coberta amb volta de canó i teulat de doble vessant amb llosa de pissarra.

23 Ermita de Sant Quirc de Taüll

Situada al Pla de l'Ermita, a 2 Km de Taüll. Des del complex hotelier, s'hi pot accedir seguint un caminet senyalitzat. Ermita romànica del s. XII, d'una nau i capçalera amb absis semicilíndric. Va ser restaurada l'any 1992.

24 Ermita de Sant Salvador de Barruera

Situada a la muntanya de Barruera, a 1 hora de camí del poble. Estava en runes, només es conservava part de l'absis i la part inferior dels murs de la nau. Es va reconstruir pels paletes del poble mitjançant una col·lecta popular. Actualment té una nau, capçalera amb absis semicilíndric i campanar d'espadanya.

Distància des del Pont de Suert a:

Barcelona	258 kms
Lleida	125 kms
Girona	368 kms
Tarragona	216 kms
Madrid	588 kms
València	459 kms
Bilbao	435 kms
Sant Sebastià	336 kms
Saragossa	277 kms

- Carretera principal
- Pista asfaltada
- Pista no asfaltada
- Església
- Ermita

Ruta del romànic per l'Alta Ribagorça Pirineus de Lleida